

Sote-uudistus ei edellytä siirtymämaksua Kevalle

Kuntapäätäjät ovat huolissaan siitä, että sote-uudistuksen myötä osa palkansaajista siirtyy yksityiselle sektorille, jolloin kuntien eläkejärjestelmää hoitavan Kevan työeläkemaksutulo pienenee. Kun työnantajien eläkemaksut rahoitetaan kuntapuolella pääosin veroilla, seurauksena olisi kunnallisverojen kiristyminen. Tämän välttämiseksi Kevan toimitusjohtaja on ehdottanut (Keva 3/16), että yksityisen sektorin työeläkejärjestelmä maksaisi Kevalle tilapäistä siirtymämaksua.

Ei ole selvää, että kunnallisverotuksen kiristyminen on tässä tapauksessa ongelma, Veroilla ja maksuilla rahoitettava kokonaiseläkemeno ei riipu siitä, kuinka suuri osa työntekijöistä on kunnallisen eläkejärjestelmän piirissä. Kunnallisveron korottamista kompensoi työeläkemaksujen aleneminen. Verotus kokonaisuudessaan ei siis kiristyisi. Työntekijän eläkemaksu on yhtä suuri kuntapuolella ja yksityisellä sektorilla. Työntekijän eläkemaksun aleneminen kasvattaa siten myös kuntien työntekijöiden käteen jääviä ansioita. Työntekijöiden siirtyminen yksityiselle sektorille itse asiassa keventäisi hieman työn verotusta, sillä kunnallisveron nousun kautta eläkeläiset osallistuisivat aiempaa hieman enemmän eläkkeiden maksamiseen.

Palkansaajien siirtyminen yksityiselle sektorille merkitsee myös tulevien eläkkeiden siirtymistä yksityisen puolen työeläkejärjestelmän kannettavaksi. Jos yksityinen puoli maksaisi sote-uudistukseen liittyvää siirtymämaksua Kevalle, olisi luontevaa, että Keva maksaisi maksun korkojen kanssa takaisin, kun kuntapuolelta eläköityneiden määrä alenee. Maksujen suuruuden ja ajoituksen määrittäminen olisi tosin hankalaa.

On myös syytä huomata, että yksityisen ja kunnallisen sektorin työvoimaosuudet ovat muuttuneet aikaisemminkin. Yksityinen sektori olisi voinut vaatia kunnalliselta eläkejärjestelmältä samanlaista siirtymämaksua siitä, että kunnallisten työntekijöiden määrä on kaksinkertaistunut 1970-luvulta.

Pelkästään sote-uudistukseen liittyvä tilapäinen siirtymämaksu ei ole järkevä. Kunnallisen ja yksityisen sektorin työvoimaosuuksien vaihtelu kasvattaa kuitenkin sekä Kevan että yksityisen puolen työeläkejärjestelmän rahoitusriskejä. Eläkejärjestelmien kannattaisi sopia, miten ne voisivat jakaa vakuutettujen määrrien kehitykseen liittyvää riskiä. Riskienhallinnan näkökulmasta tehokkain ratkaisu olisi yhdistää kunnallinen ja yksityinen eläkejärjestelmä.

Jukka Lassila, Niku Määttänen, Tarmo Valkonen

Elinkeinoelämän tutkimuslaitos